

כיתה
ד'

כל שנבקש מחברינו לקבוצה

הקדמה

מאמר חכמינו זכרונם לברכה "טובים השנים מן האחד" (קהלת, ד' ט'), מבטא בדיוק ובתמציתיות את ההכרה בכך שהאדם נברא לא רק כדי להשלים את עצמו אלא גם כדי להשפיע על זולתו, לשאת בעול עם חברו ולהשתדל לעזור לו. הקטנים מתחנכים כבר מילדותם לשאת בעול הצרכים של הפרט האחר ושל הכלל. השתתפות זו מתבטאת בשיתוף - הכרת האחר על כל סגולותיו, מעלותיו וכישוריו, וכן במילוי תפקידים שונים לצורך הכלל.

רציונל

תהליכים לימודיים וחברתיים שונים המתרחשים בכיתה, מתנהלים בקבוצות הנדרשות לבצע משימה במשותף ולהפיק תוצר קבוצתי. בקבוצות אלה מתקיימת פעילות בשני מישורים: במישור הביצועי-משימתי ובמישור החברתי-רגשי של קשרי פרט-קבוצה: יחסי משפיע/מושפע, מכיל/מוכל, תומך/נתמך ועוד. משימות אלה שבהן נדרשות התלמידות לפעול במשותף, מחייבות רמות שונות של שיתוף פעולה ותלות הדדית.

התלמידות, בהיותן יצורים חברתיים, שואפות לחוש כי הן תורמות למשימה ולתוצר הקבוצתי, מוערכות על ידי חברותיהן, נצרכות ורצויות בפעילות הקבוצתית. לדינאמיקה המתפתחת בקבוצה ולדפוסי התקשורת המתקיימים בה השפעה מכרעת על הרגשתן של התלמידות בקבוצה ועל המידה בה כל אחת מהן מביאה לידי ביטוי את כישוריה ואת תרומתה הייחודית.

חשוב להבנות בקבוצה ובכיתה, כבר בתחילת שנת הלימודים, דפוסי תקשורת מקדמים המאפשרים פתיחות, קבלה ושיתוף כן ואמיתי בצרכים ובמשאלות.

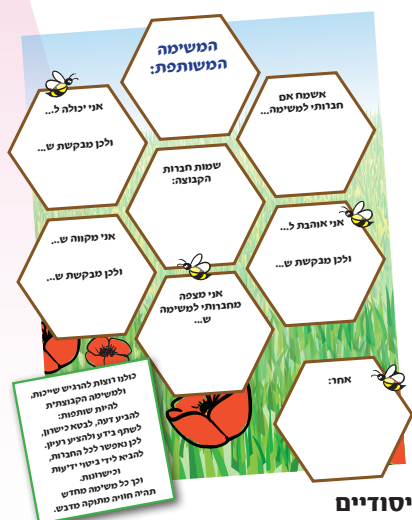
הפעילות שלפניכן מאפשרת לתלמידות לברר את סוגיית השיתוף בבקשות ובמשאלות לב ביחס למשימה הקבוצתית ולמערכות היחסים בקבוצה. האיור המטפורי המוצע בפעילות עשוי לייצג, בעיני המתבונן, את ההיבטים השונים שבבסיס קשרי פרט-קבוצה תוך שימוש מושאל בקבוצה מעולם החי.

מטרות

- העלאת המודעות לתרומתו של השיתוף בבקשות ובמשאלות לב לפרט, לקבוצה, להצלחת המשימה ולקידום האווירה בכיתה.
- בירור תחושות הפרט במשימה הקבוצתית.
- בחינת היבטים מגוונים הקשורים למשימה הקבוצתית.

מודל ההפעלה

מהלך ליצירת "כוורת הבקשות והמשאלות" המאפשרת לחברות הקבוצה לשתף בבקשות ובמשאלות ביחס למשימה המשותפת.

"מפתח הל"ב" - תכנית חברתית ערכית לבתי הספר היסודיים

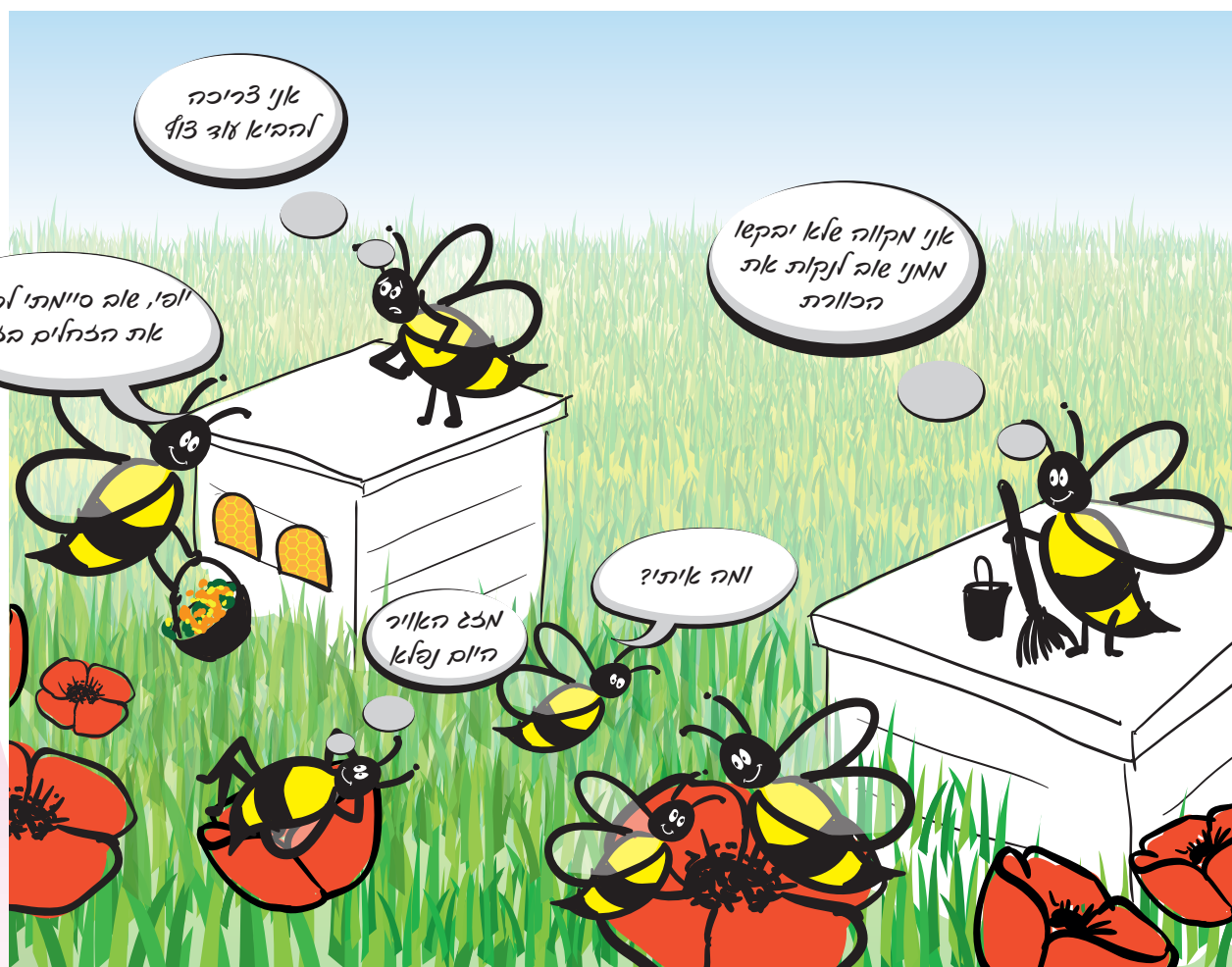
התכנית פותחה במשרד החינוך באגף לחינוך יסודי והותאמה למגזר החרדי באגף לחינוך מוכר שאינו רשמי

מפתח הל"ב
החינוך לחיים בחברה

מייצרים במשותף דבש משובח

שנה חדשה עומדת בפתח ובכוורת הדבורים פעילות רבה. המשימה של הדבורים הפועלות היא לאסוף כמות גדולה של צוף שממנו יפיקו דבש משובח לקראת ראש השנה. התבוננו בקבוצת הדבורים ותארו/שערו מה עושות הדבורים השונות:

- שוחחו על רגשות הדבורים השונות ביחס למשימה וביחס למקומן בקבוצה. שערו אלו דבורים מרגישות:
- שייכות/לא שייכות לקבוצה; אהובות/לא אהובות על ידי חברותיהן
- מוערכות/לא מוערכות על ידי חברותיהן; מקובלות/לא מקובלות בקבוצה
- תורמות/לא תורמות למשימה; נחוצות/לא נחוצות להצלחת המשימה
- משתתפות/לא משתתפות בתהליך קבלת ההחלטות.
- נמקו לפי מה החלטתן כיצד מרגישות הדבורים השונות.
- בחרו מספר דבורים שאליהן תרצו להתייחס. שערו:
- מה הן מאחלות לעצמן לשנה הקרובה כפרטים וכקבוצה?
- מה הן מבקשות מחברותיהן?
- כיצד מגיבות חברותיהן לבקשותיהן?

מעולם הדבורים לחברת הילדים

בחנו מה מהדברים שבירתן בעולמן של הדבורים מתקשר גם לעולמן של הבנות בכיתה ובבית-הספר (תוכלו להתייחס ל: משימות משותפות, התנהגויות, רגשות, בקשות, משאלות ועוד).

יש לי בקשה מחברתי למשימה

1. התבוננה באיור שלפניכן ותארנה בעל פה את המשימה בה עוסקות הילדות:

מעגל ראשון: מעגל קשרי פרט קבוצה - שיתוף והשתתפות

ד'

מפתח הלי"ב
החינוך לחיים בחברה

"מפתח הלי"ב" - תכנית חברתית ערכית לבתי הספר היסודיים

התכנית פותחה במשרד החינוך באגף לחינוך יסודי והותאמה למגזר החרדי באגף לחינוך מוכר שאינו רשמי

2. בחרו אחת מהילדות שאליה תרצו להתייחס. שער:

א. מה היא חושבת בזמן הפעילות וכיצד היא מרגישה בקבוצה? סמנו v במקום המתאים בטבלה:

הילדה אליה בחרנו להתייחס			
.....			
החברות שלי אוהבות להכין איתי משימות.			
החברות שלי זקוקות לי.			
אני תורמת לקבוצה.			
החברות שלי מעריכות אותי.			
אני מקובלת.			

ב. מה היא מבקשת מחברותיה ומדוע?

.....
.....

ג. כיצד מגיבות חברותיה לבקשתה? (מה הן אומרות לה? מה הן אומרות זו לזו? מה הן עושות?)

.....
.....

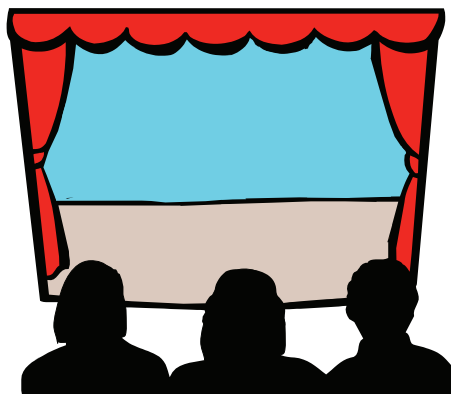
התכווננו להמחזיז במליאה:

סצנה א'

חברות הקבוצה במשימה המשותפת לפני בקשתה של הילדה שאליה התייחסתן.

סצנה ב'

חברות הקבוצה במשימה המשותפת לאחר בקשתה של הילדה שאליה התייחסתן.

בקשנה מהצופות לשער מה ביקשה הילדה מחברותיה למשימה.

מפתח הלי"ב
החינוך לחיים בחברה

"מפתח הלי"ב" - תכנית חברתית ערכית לבתי הספר היסודיים

התכנית פותחה במשרד החינוך באגף לחינוך יסודי והותאמה למגזר החרדי באגף לחינוך מוכר שאינו רשמי

- המחזת המצבים ואיסוף הבקשות שהילדות השונות מפנות לחברותיהן למשימה.
- בחנו:
- מה ניתן ללמוד מהבקשות של הילדים במצבים השונים ביחס ל:
הרגשתן של ילדות שונות בקבוצה בזמן ביצוע משימה משותפת. מה מצפות הילדות מחברותיהן למשימה? מדוע?
- מה קרה במצבים השונים לאחר שאחת הילדות הפנתה בקשה לחברותיה? מדוע?
מה ניתן ללמוד מכך?
- בררו: האם חשוב לכן שהחברות בכיתתכן תשתפנה בבקשה או במשאלה אישית הקשורה לפעילות במשימה משותפת? מדוע? (תארו כיצד יכול השיתוף לסייע לפרט, לקבוצה, להצלחת המשימה, לטיפוח תחושת השייכות, לקידום האווירה בכיתה ועוד).

מהלכה למעשה

משתפים את חברות הקבוצה
בבקשות ובמשאלות

היערכו לשתף את חברות הקבוצה שעמן תפעלו במשימות לימודיות וחברתיות משותפות במהלך השנה בבקשות ובמשאלות אישיות.
תוכלו להיעזר בכוורת המצורפת בהמשך ולשלבה בסביבה הלימודית.

כולנו רוצות להרגיש שייכות,
ולמשימה הקבוצתית
להיות שותפות:
להביע דעה, לבטא כישרון,
לשתף בידע ולהציע רעיון.
לכן נאפשר לכל החברות,
להביא לידי ביטוי ידיעות וכישרונות.
וכן כל משימה מחדש
תהיה חוויה מתוקה מדבש.

כוורת הבקשות והמשאלות

המשימה המשותפת:

אשמח אם
חברתי למשימה...

אני יכולה ל...
ולכן מבקשת ש...

שמות חברות
הקבוצה:

אני אוהבת ל...
ולכן מבקשת ש...

אני מקווה ש...
ולכן מבקשת ש...

אני מצפה
מחברתי למשימה
ש...

אחר:

כולנו רוצות להרגיש שייכות,
ולמשימה הקבוצתית
להיות שותפות:
להביע דעה, לבטא כישרון,
לשתף בידע ולהציע רעיון.
לכן נאפשר לכל החברות,
להביא לידי ביטוי ידיעות
וכישרונות.
וכך כל משימה מחדש
תהיה חוויה מתוקה מדבש.

